

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Дерези Юлії Федорівни
«Діагностичні критерії панкреатиту свійського kota та особливості
лікування», що подається на здобуття наукового ступеня
доктора філософії
галузі знань 21 Ветеринарна медицина
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина**

Актуальність теми дисертації. Зростання кількості захворювань апарату травлення у клінічній практиці ветеринарної медицини обумовлює застосування нових підходів у діагностиці та лікуванні тварин. Серед хвороб, які мають складність у постановці діагнозу є панкреатит у свійських котів. Хоча гастроентерологія у дрібних тварин і має активний розвиток, однак діагностика запалення підшлункової залози у котів має чимало невирішених питань. На жаль, панкреатит у котів досить поширений, однак у більшості випадків не діагностується, оскільки немає специфічних ознак.

Часто клінічні прояви панкреатиту у свійських котів є змазаними, що зумовлює труднощі у ранньому розпізнаванні патології. У ветеринарній практиці діагноз на панкреатит нерідко встановлюється на пізніх стадіях без глибокої етіологічної та функціональної верифікації. Проте у іншомовних джерелах дослідники все більше уваги приділяють лабораторним маркерам, а саме визначенню специфічної ліпази підшлункової залози котів (fPLI), інструментальним методам (ультрасонографія, комп'ютерна томографія) та диференційованим підходам до лікування хворих на панкреатит котів, включно із застосуванням лікувальної дієти.

Беручи до уваги недостатність розроблених діагностичних алгоритмів, обмеженість доступу до деяких тестів в умовах української ветеринарної практики, а також економічну необґрунтованість деяких інтервенцій, виникає потреба в удосконаленні підходів до діагностики та лікування панкреатиту у котів.

У зв'язку з цим, актуальним є узагальнення сучасних знань та формування діагностичних критеріїв панкреатиту у свійського kota задля підвищення ефективності ветеринарної допомоги при цьому захворюванні.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету, в рамках комплексної наукової теми: «Порушення метаболізму у тварин: етіологія, патогенез, діагностика, лікування, профілактика», номер держреєстрації 0123U101582 (2023–2033 рр.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертант самостійно провела аналіз наукової літератури, в тому числі й першоджерел. Діагностичні дослідження виконано відповідно до класичних й

сучасних методик. Одержані результати оброблено статистично та узагальнено.

Сформульовано висновки і практичні пропозиції виробництву. Вибір теми та напрямів досліджень дисертаційної роботи виконано спільно з науковим керівником.

Обсяг і структура роботи та її методичний рівень. Основний зміст дисертаційної роботи включає: вступ, огляд літератури і вибір напрямів досліджень, загальну методику та основні методи досліджень, результати досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, пропозиції виробництву, список використаних джерел, додатків. Робота ілюстрована таблицями та рисунками. Список літератури містить сучасні джерела як вітчизняних науковців, так і іншомовних.

Текст огляду літератури автор виклала чітко і послідовно. Зернимо увагу, що результати аналізу досліджень науковців, які займались вивченням захворювань підшлункової залози у свійських тварин (котів, собак), достатньо проаналізовані й стисло викладені. Наприкінці розділу дисертант зробила висновок. Тож, розділ «Огляд літератури» викладений на достатньому науковому та методичному рівнях. Усвідомлення проблеми є важливою підставою того, що композиція роботи, методичні підходи, експерименти та їх подальший аналіз взаємопов'язані та логічно обґрунтовані.

Дотримуючись послідовності виконання завдань дисертаційної роботи, дисертант сформувала групи тварин (свійських котів) у яких проводились дослідження, серед яких контрольна та дві дослідні. У розділі «Вибір напрямів досліджень. Матеріали та методи виконання роботи» автор виклала матеріал основних методик досліджень, які є як сучасними, так і класичними, що дозволило одержати об'єктивний науковий матеріал. Дисертант провела наступні дослідження: клінічні (обстеження, аускультация, термометрія тощо); інструментальні (рентгенографія, ультрасонографія, комп'ютерна томографія); лабораторні (дослідження крові); статистичні, що обумовлює розкриття ключових тверджень дисертації і демонструє ерудованість та провідну думку роботи.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій, що окреслені у дисертації, не викликає сумніву. Аргументованість отриманих даних підтверджується використанням сучасних методів досліджень, достатньою кількістю виконаних експериментів на достатній кількості тварин. Матеріали й методи досліджень, які використані дисертантом у вирішенні поставлених завдань, відповідають меті роботи і дають змогу отримати обґрунтовані дані. Результати досліджень мають статистичну обробку, упорядковані в таблиці, деталізовані та ґрунтовно опрацьовані.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації та її вірогідність підтверджується: високим методичним рівнем, логічністю та послідовністю виконаних досліджень; достатньою для одержання вірогідних даних кількістю свійських котів різних порід з яких формувались дослідні та контрольна групи; математичною обробкою

отриманих результатів, що дало можливість встановити їх вірогідність.

Зважаючи на вищевказане, робимо висновок, що ступінь достовірності й обґрунтованості отриманих результатів та запропонованих автором висновків і практичних рекомендацій, які впливають з результатів досліджень, є достатньо високим.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Вперше комплексно досліджено ефективність сучасних діагностичних критеріїв панкреатиту у свійських котів із застосуванням лабораторного тестування, інструментальних методів візуалізації та аналізу клінічного перебігу.

Вперше теоретично та експериментально обґрунтовано інформативність комплексної оцінки функціонального стану підшлункової залози, яка включає визначення активності панкреатичної ліпази (fPLI), амілази та глюкози як ранніх діагностичних індикаторів панкреатичної дисфункції, встановлено діагностично значущі гематологічні маркери панкреатиту у котів.

Уперше систематизовано та описано комплекс ультрасонографічних та томографічних ознак ураження підшлункової залози, характерних для панкреатиту у котів. Надано нове наукове обґрунтування діагностичної цінності цих ознак для диференційної діагностики форм перебігу захворювання.

Запропоновано та експериментально випробувано удосконалений спосіб фіксації внутрішньовенного катетера у дрібних тварин, що забезпечує підвищену стабільність фіксації катетера та зменшує ризик його випадіння.

Експериментально доведено ефективність комплексної терапії тривалістю 14 діб, що включає знеболення, корекцію дегідратації, протиблювотну та антацидну терапію, а також дієтичну підтримку. Встановлено її вплив на нормалізацію гематологічних і біохімічних показників та зменшення ультрасонографічних ознак ураження підшлункової залози. Запропоновано оптимізований протокол ведення пацієнтів з панкреатитом у ветеринарній клінічній практиці.

Практичне значення результатів дослідження. Отримані результати розширюють і поглиблюють сучасні дані щодо клініко-лабораторних та ультрасонографічних особливостей перебігу панкреатиту у свійських котів, інформативності гематологічних і біохімічних маркерів запалення підшлункової залози, а також ефективності комплексних лікувальних заходів. Матеріали дослідження можуть бути використані під час розробки та впровадження науково обґрунтованих алгоритмів діагностики, моніторингу та терапії панкреатиту у дрібних домашніх тварин, удосконалення клінічних протоколів, оптимізації ведення пацієнтів із гострими й хронічними ураженнями підшлункової залози та підвищення якості ветеринарної допомоги.

Матеріали дисертаційної роботи увійшли до «Рекомендацій з діагностики та лікування панкреатиту у свійських котів», затверджених Радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина» Полтавського державного аграрного університету (протокол № 12 від 9 червня 2025 року) та

колегією Головного управління Держпродспоживслужби в Полтавській області (протокол № 7 від 10 липня 2025 року).

Результати експериментальних досліджень використовуються в науковій і навчальній роботі на факультетах ветеринарної медицини закладів вищої освіти України: Полтавського державного аграрного університету, Поліського національного університету, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, Білоцерківського національного аграрного університету, Дніпровського державного аграрно-економічного університету, Одеського державного аграрного університету, Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації. За темою дисертації опубліковано 10 наукових праць, серед яких 3 статті у фахових виданнях України категорії Б (1 з яких – одноосібна), 5 тез наукових доповідей на конференціях, 1 методичні рекомендації, 1 патент на корисну модель України.

Список праць, опубліковані за темою дисертації:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у фахових наукових виданнях України категорії Б:

1. Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. Візуальна діагностика за патології підшлункової залози у котів. *Scientific Progress and Innovations*. 2024. № 27 (1). С. 162–166. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.01.27> (Здобувач провела ультрасонографічні та рентгенографічні дослідження за панкреатиту у котів та підготувала статтю до публікації).

2. Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. Лабораторна діагностика крові свійських котів за панкреатиту. *Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies*. 2024. № 26 (116). С. 96–100. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11614> (Здобувач провела лабораторні дослідження крові свійських котів за панкреатиту та підготувала статтю до публікації).

3. Дереза Ю. Ф. Лікування свійських котів за панкреатиту. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28 (2). С. 201–206. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.02.31>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Дереза Ю. Ф., Локес-Крупка Т. П. Харчова підтримка котів і собак за критичних станів. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (23–24 листопада 2022, м. Полтава)*. Полтава : ПДАУ, 2022. С. 22–24. (Здобувач провела дослідження щодо харчової підтримки котів за критичних станів та підготувала тези до публікації).

5. Дереза Ю. Ф., Локес-Крупка Т. П. Клінічні ознаки панкреатиту у свійських котів. *Досягнення та перспективи ветеринарної науки. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (20 жовтня 2022, м. Полтава)*. Полтава, 2022. С. 13–15. (Здобувач дослідила клінічні симптоми, які розвиваються за панкреатиту в котів, та підготувала тези до публікації).

6. Дереза Ю. Ф. Підхід до пацієнта у критичному стані. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20–21 лютого 2023, м. Полтава)*. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 10–14.

7. Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. Аналіз ветеринарної дієти для свійських котів Pro Plan En Gastrointestinal за панкреатиту. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса (19–20 жовтня 2023, м. Полтава)*. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 34–37. (Здобувач проаналізувала ветеринарні дієти для котів за панкреатиту та підготувала тези до публікації).

8. Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С. Поширення панкреатиту у свійських котів. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 30-річчю заснування кафедри терапії імені професора П. І. Локеса (23–24 жовтня 2024, м. Полтава)*. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 42–44. (Здобувач визначила поширення панкреатиту у свійських котів та підготувала тези до публікації).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

9. Канівець Н. С., Бурда Т. Л., Дереза Ю. Ф., Дев'ятко О. С., Зарицький С. М., Каришева Л. П., Сіренко О. В. Спосіб фіксації внутрішньовенного катетера у дрібних тварин : пат. № 159779 Україна A61D99/00, A61M25/02, u 202500224; заявл. 17.01.2025 ; опубл. 02.07.2025. Бюл. 27. 2 с. (Здобувач експериментально обґрунтувала ефективність способу фіксації внутрішньовенного катетера у дрібних тварин та підготувала матеріали для подання патенту).

10. Дереза Ю. Ф., Канівець Н. С., Бурда Т. Л. Рекомендації з діагностики та лікування свійських котів за панкреатиту. Полтава, 2024. 23 с. (Здобувач проаналізувала наукову літературу, провела експериментальні дослідження та підготувала матеріали для методичних рекомендацій).

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень. Експериментальна частина роботи проводилась з урахуванням «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», схвалених на Національному конгресі з біоетики (Київ, 2001) із дотриманням міжнародних вимог Європейської конвенції «Про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей» (Страсбург, 1986) (протокол № 2 від 10.10.2024 року).

Дотримання принципів академічної доброчесності. У роботі яка представлена на розгляд не виявлено академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації, а текстові запозичення мають відповідні посилання на інформаційні джерела. Дисертація є завершеною науковою роботою, а одержані результати, важливі для науковців з незаразної патології, ветеринарних гастроентерологів, нутріціологів та мають практичне значення для фахівців з ветеринарної медицини.

Висновок

Дисертаційна робота Дерези Юлії Федорівни на тему: «Діагностичні критерії панкреатиту свійського kota та особливості лікування» оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 № 759 (зі змінам і доповненнями), є завершеною науково-дослідною роботою, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, рівнем і обсягом виконаних досліджень, повністю відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінам і доповненнями), і рекомендована до проведення публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Рішення прийняте відкритим голосуванням:

за – 23

проти – 0

утримались – 0.

Голова засідання:

доктор ветеринарних наук, професор,
завідувач кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

Віталій МЕЛЬНИЧУК

Секретар засідання:

доктор філософії, завідувач навчально-наукової
лабораторії кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавського державного
аграрного університету

Олександр ДОЛГІН

«02» січня 2026 р.